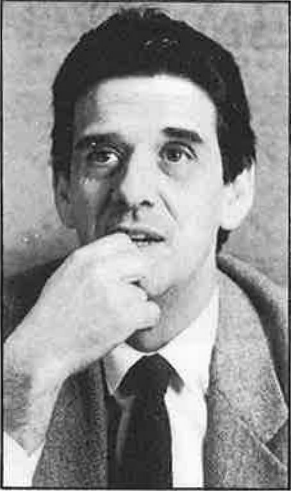

Primera pàgina

Josep M. Sala Griso*

L'opció federalista

La fase actual de desenvolupament de l'Estat de les autonomies, a partir, sobretot, de l'actuació del govern socialista en els últims anys —recordem la pràctica finalització del procés de transferències a les comunitats autònomes i l'aprovació del nou sistema de finançament d'aquestes— permet ja plantejar el sentit de la seva evolució a mig terme.

Per als socialistes catalans, aquesta evolució de l'Estat autonòmic s'ha de basar necessàriament en l'aprofundiment de l'autogovern de les nacionalitats i les regions que constitueixen Espanya, en una perspectiva de solidaritat entre totes elles. I, per a nosaltres, això és el federalisme, la vella, i al mateix temps vigent idea, de l'esquerra catalana. La defensa d'una opció federalista per part dels socialistes catalans obeeix, també, a la constatació que, fora dels sistemes federals i excloent el cas espanyol, l'existència de models que reconeixin l'autogovern polític de territoris intermedis és excepcional.

És, doncs, en aquesta línia de garantir i aprofundir l'autogovern de les nacionalitats i regions d'Espanya, i molt concretament de Catalunya, on situem com a objectiu estratègic dotar de finalitat federativa el model actual de l'Estat espanyol. No es tracta d'una proposta a curt terme, sinó que parlem d'una evolució de l'Estat de les autonomies a mig terme, que no comporta modificacions immediates ni de la Constitució ni dels estatuts. I això es així perquè, encara que la Constitució no consagra un model federal, reconeix un govern intermedi de nou tipus, amb àmplies competències legislatives, les comunitats autònomes, que fàcilment pot evolucionar en un sentit federalista.

En aquesta perspectiva de federalització de l'estat apareixen com a punts essencials els següents: l'establiment d'un «statu-quo» competencial en matèria legislativa entre l'estat i les comunitats autònomes; l'establiment de formes de participació institucional de les comunitats autònomes en les institucions legislatives de l'estat, i molt especialment la transformació del Senat en una veritable cambra de les autonomies; el reconeixement de la competència exclusiva de les comunitats autònomes en els temes d'administració local; i, per últim, l'establiment d'un model d'hisenda auto-

nòmica que fixi l'autonomia financera de les comunitats autònomes i la seva responsabilitat fiscal.

Òbviament, les circumstàncies del cas espanyol necessiten d'una anàlisi seriosa i de la voluntat política de rebutjar qualsevol intent d'uniformització a la baixa d'aquest projecte, ja que, si no és així, esdevindria difícilment compaginable aquest fet amb el model federal d'estat propugnat. Tanmateix, s'ha de descartar també la possibilitat d'excloure'n aquelles zones o territoris considerats com a «poc conscienciats». Aquest plantejament discriminatori difícilment podria ser aplicable a llarg termini.

És necessari trobar, doncs, el nivell idoni de desenvolupament del projecte federal, i els socialistes pensem que aquesta idoneïtat pot assolir-se establint un horitzó federal, a partir del sostre màxim previst en la Constitució. En un estadi inicial el punt de partida ens mostraria realitats diverses i diferents graus d'assumpció del projecte, però les seves incorporacions graduals esmenarien aquest aspecte fàcilment. És evident que determinades comunitats autònomes, entre les quals hi ha Catalunya, per l'especificitat històrica o política, estan predestinades a assolir un paper capdavanter en aquest assaig federatiu, sense que això impliqui privilegis especials i quedant ben clar que hi ha obert un camí a totes les altres.

Aquesta proposta federalista i oberta dels socialistes catalans es presenta avui com un projecte polític capaç de superar confrontacions sistemàtiques i obrir les vies per resoldre de forma positiva els contenciosos històrics. Permet afrontar un model racional de desenvolupament de l'autogovern de les nacionalitats i regions d'Espanya, en una perspectiva de solidaritat entre totes elles, que s'enfrontaria clarament al centralisme o al model de la confrontació, que són les úniques alternatives que pot oferir la dreta. Aquesta proposta federalista permetria objectivar la reivindicació autonòmica i afirmar l'«autogovern objectiu», enfront del centralisme i la retòrica autonomista metafísica i emocional.

* Secretari d'Organització del Partit Socialista de Catalunya.